

**FACTORII DETERMINANȚI
AI EXCLUZIUNII OCUPAȚIONALE A TINERILOR**
**DETERMINANT FACTORS
OF THE OCCUPATIONAL EXCLUSION OF YOUTH**

**Olga GAGAUZ, doctor habilitat în sociologie,
Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM
gagauzo@inbox.ru**

**Mariana BUCIUCEANU-VRABIE, doctor în sociologie,
Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM
buciuceanuvrabie@gmail.com**

**Irina PAHOMI, cercetător științific
Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM
bragairina92@mail.ru**

Rezumat

Articolul prezintă o analiză a factorilor care influențează sau determină vulnerabilitatea tinerilor pe piața muncii. În prezent, tinerii se confruntă cu o multitudine de probleme în tranziția lor la școală spre muncă, iar instabilitatea economică, politică și socială diminuează în continuare șansele acestora de a se integra pe piața internă a muncii. Excluderea ocupațională a tinerilor este asociată cu două situații de risc - trecerea incompletă de la școală la locul de muncă și angajarea informală. Pe baza cercetării „Tranziția de la școală la muncă”, efectuată în perioada 2014-2015 de BNS, acest studiu oferă o analiză secundară a datelor și aplică analiza regresională pentru a stabili factorii determinanți ai excluziunii ocupaționale a tinerilor în Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: tineri, NEET, piața muncii, excluziune ocupațională.

Summary

The article presents an analysis of the factors that influence or determines the vulnerability of young people on the labor market. Today, youth face a multitude of problems in their school to work transition, and economic, political and social instability further diminish their chances to integration into the domestic labor market. Occupational exclusion of young people is associated with two major risk situations - the incomplete transition from school to work and informal employment. Based on "Transition of school to work" survey, conducted during 2014-2015 by NBS, this study provides a secondary analysis of the data and applies regression analysis to establish determinants factors of occupational exclusion of youth in the Republic of Moldova.

Keywords: youth, NEET, labor market, occupational exclusion.

In societatea competitivă educația bună prezintă un factor important de integrare socială a tinerilor ce asigură creșterea oportunităților de angajare și bunăstarea acestora. Totodată, subdezvoltarea pieței muncii și vulnerabilitatea crescută a tinerilor duce la faptul că o proporție destul de înaltă a acestei categorii de populație nu este încadrată pe piața forței de muncă și nu urmează nici o formă de educație (tinerii NEET - Not in Employment, Education and Training). În ultimul deceniu, în țările UE ponderea tinerilor NEET era în medie de circa 15% printre tinerii în vârstă de 15-29 ani, și de

peste 19% printre tinerii în vârstă de 25-29 [11] (Fig. 1). Notăm, în Republica Moldova, acest indicator constituia peste 27% în anul 2015 printre populația tânără totală (15-29 ani) și circa 45% printre tinerii în vârstă de 25-29 ani [3].

În Republica Moldova, situația tinerilor se caracterizează printr-o multitudine de probleme. În condițiile crizei economice de lungă durată, a șomajului și a sărăciei apar noi forme de diferențiere socială, inegalitatea socială și marginalizarea unei părți considerabile a populației fiind o caracteristică specifică a țării. Pentru tineri există riscul de a nu obține educația generală sau profesională, de a nu-și găsi de lucru, de a nu rezista la concurența în afaceri, ceea ce în cele din urmă le reduce posibilitățile de a avea venituri necesare pentru a-și asigura un trai decent și oportunități de realizare a potențialului personal. Totodată, statutul social incomplet, dificultățile întâmpinate în procesul de tranziție la viața de adult provoacă deseori insatisfacția tinerilor față de viață, incertitudinea în viitor și dezintegrare socială.

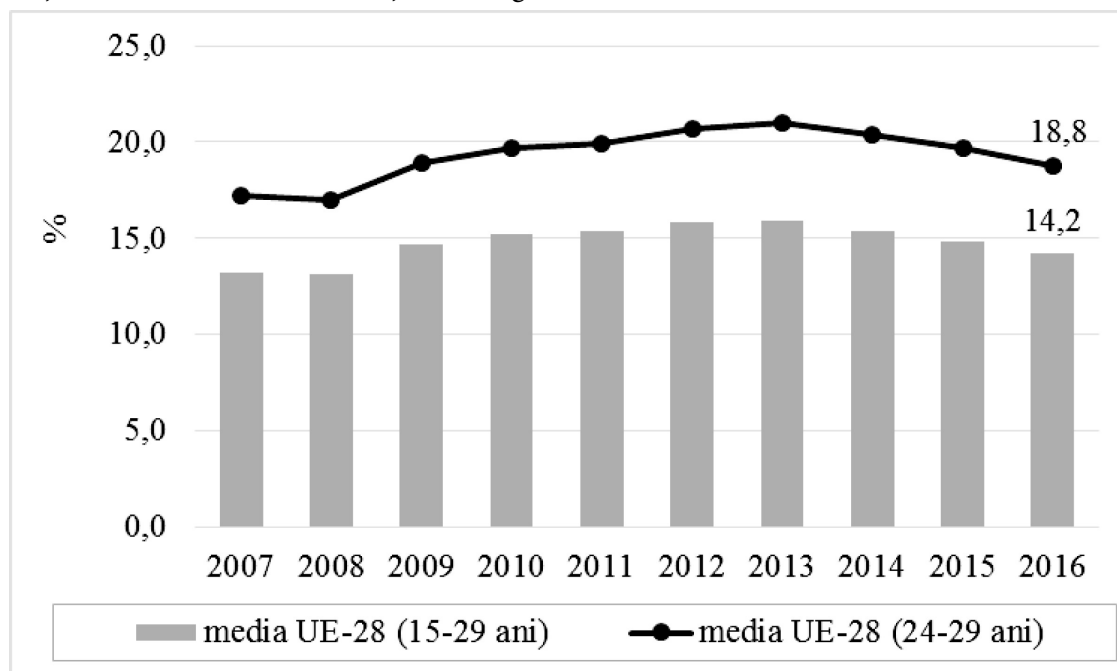

Fig. 1. Dinamica ratei NEET în țările UE, pe grupe de vârstă, 2007-2016

Sursa: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

În ultimul timp se constată o atenție sporită în domeniul cercetării problemelor excluziunii educaționale și ocupaționale a tinerilor, care este determinată de conștientizarea problemelor și riscurilor, precum și a consecințelor negative pe termen lung: infantilismul social, reproducerea culturală a sărăciei, comportamentul deviant etc. Totodată, actualitatea problemei este determinată și de faptul că această stare de izolare din domeniul educației și din sfera de ocupare a forței de muncă poate să nu se limiteze doar la perioada de tinerețe, ci poate fi translată și pentru vârsta mijlocie, și chiar pentru vârstele mai mari. Astfel, existența grupului NEET poate să se transforme într-o problemă de lungă durată.

Studiile existente demonstrează o corelație puternică între tinerii NEET și riscul sărăciei (Fig.2). Se constată că în țările economic dezvoltate și instituțional bine organizate, ponderea tinerilor NEET și a celor sub riscul sărăciei este mai scăzut (de la 4,6% până la 7,1% în țările din Europa de Nord, precum Islanda, Suedia și Norvegia, dar și în Luxemburg și Olanda). În țările cu economiile mai slabe însă, cum ar fi în prezent Bulgaria, Grecia, România, dar și Italia, ponderea acestora este mai semnificativă (de la 20% la 24%), observându-se o tendință negativă de creștere a acestei categorii [8].

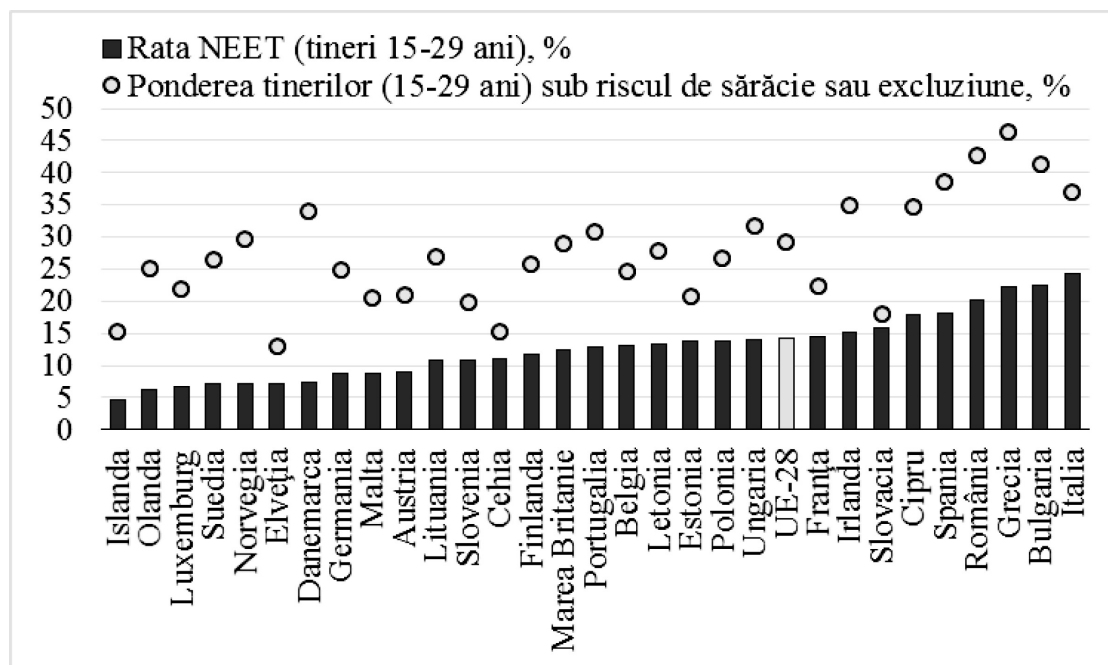

Fig.2. Indicatorul NEET (anul 2016) și riscul sărăciei (anul 2015) printre tinerii de 15-29 ani, țările UE

Sursa: Europe 2020 indicators - poverty and social exclusion. // http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en

Se constată gradul înalt de eterogenitate a tinerilor NEET. Unii din aceștia își caută în mod activ de lucru, alții declară nedorința de a lucra. Atât în interiorul acestor grupuri sociale, cât și printre ele se constată diferențe semnificative ce se manifestă prin caracteristici individuale, orientări valorice subiective, motivație comportamentală, toate determinate de familia de origine și specificul comunității locale [12].

O serie de cercetări se axează pe depistarea problemelor-cheie ale tinerilor NEET, evidențierea caracteristicilor sociodemografice ale acestei categorii de populație, factorilor sociali ce favorizează formarea acestui grup social, precum și depistarea mecanismelor de înlăturare a barierelor în continuarea studiilor și integrarea pe piața muncii [1; 4, 5; 13; 14; 15]. Cel mai stabil grup al tinerilor NEET se referă la vârsta de 20-24 de ani. După obținerea studiilor, acești tineri sunt în căutarea locurilor de muncă, iar excluziunea lor de pe piața forței de muncă mărturisește despre discordanța existentă dintre cerințele pieței muncii și pregătirea cadrelor [16].

Cercetările recente au demonstrat o corelație înaltă între statutul socioeconomic scăzut al familiei de origine și probabilitatea de a nimeri în grupul NEET [7], reședința în localitățile mici și cele periferice de asemenea prezintă unul din factorii de risc [9]. Comparativ cu cei care studiază sau lucrează, tinerii NEET demonstrează un nivel mult mai scăzut de încredere în instituțiile sociale, precum și lipsa de interes în politică și în viața publică [2].

Studiul actual are drept scop determinarea factorilor cu privire la excluziunea ocupațională a tinerilor în baza datelor cercetării "Tranziția de la școală la muncă" realizat de BNS în anii 2014-2015. Eșantionul a constituit 1189 de respondenți în vârstă de 15-29 ani.

Pentru a stabili profilul tinerilor excluși din sistemul ocupațional, a fost realizată analiza regresională binară de tip logit. În funcție de disponibilitatea datelor, relevanța lor și eşantionul cercetării a fost selectat un set de variabile pentru a determina factorii de risc care duc la vulnerabilitatea tinerilor și excluziunea lor ocupațională.

Tinerii prezintă un grup special pe piața forței de muncă datorită atât cererii pentru forța de muncă de vârste tinere, cât și structurii de ofertă. Pe de o parte, o mare parte a locurilor de muncă pentru tineri sunt concentrate în sectoarele cu un grad înalt de receptivitate la schimbările în sfera de afaceri. Pe de altă parte, lucrătorii mai tineri nu posedă experiență de muncă, sau abilitățile și competențele lor nu corespund cerințelor angajatorilor. În paralel, în prezent se constată o substituie a tranziției liniare tradiționale de la școală la locul de muncă cu o varietate de traiectorii diversificate și individualizate care implică perioade de returnare la șomaj, schimbări frecvente ale tipului de muncă, precum și îmbinarea studiilor cu munca. Toți acești factori afectează procesul de tranziție de la școală la muncă.

Exclușiunea ocupațională a tinerilor se asociază cu două situații de risc de importanță majoră – tranziția incompletă de la școală la muncă și angajarea informală.

Pentru identificarea factorilor determinanți ai tranziției de la școală la muncă au fost evidențiate *variabilele predictor* ce descriu nivelurile: individual, familial și comunitar. În primul model regresional (*Tabelul 1*) au fost incluși toți factorii determinanți disponibili de extras din baza de date. Ulterior, prin metoda excluderii treptate, au fost eliminate variabilele predictor cu cea mai scăzută semnificație statistică (*Tabelul 2*).

În modelul final (*Tabelul 2*) sunt incluse doar variabilele predictor ce au avut cea mai înaltă semnificație statistică (Sig. <0.03).

Rezultatele obținute demonstrează că odată cu creșterea vârstei tinerii tind mai degrabă să finiseze procesul de tranziție de la școală la muncă. Această situație este însă una absolut „naturală”, sfârșitul tranziției de la școală la muncă fiind inerentă și indispensabilă vârstei, astfel înaintarea în vârstă a tinerilor determină în mod absolut finisarea procesului de tranziție. De altfel, și rezultatele studiului autohton [12] atestă că vârsta medie la care tinerii finisează tranziția de la școală la muncă este de 25 ani.

Tabelul 1. Regresia logit binară a factorilor determinanți ai tranziției incomplete de la școală la muncă (modelul inițial)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Statutul marital			7.688	4	.104	
Statutul marital (1)	1.019	.514	3.920	1	.048	2.769
Statutul marital (2)	.764	.509	2.250	1	.134	2.147
Statutul marital (3)	20.829	23102.964	.000	1	.999	1.112E9
Statutul marital (4)	-.601	.846	.504	1	.478	.548
Vârsta	-.274	.030	83.094	1	.000	.760
Situația financiară a gospodăriei			5.983	2	.050	
Situația financiară a gospodăriei (1)	-.572	.359	2.539	1	.111	.565
Situația financiară a gospodăriei (2)	-.760	.324	5.517	1	.019	.467
Educația_tatălui (1)	.442	.255	3.010	1	.083	1.555
Educația_mamei (1)	-.003	.254	.000	1	.991	.997
Mediul de reședință	-.085	.178	.226	1	.634	.919
Sexul	.559	.172	10.601	1	.001	1.749
Experiența migratorie	.599	.214	7.825	1	.005	1.820
Cel mai înalt nivel de studii obținut			27.209	3	.000	
Cel mai înalt nivel de studii obținut (1)	1.913	.576	11.042	1	.001	6.775
Cel mai înalt nivel de studii obținut (2)	1.271	.280	20.639	1	.000	3.565
Cel mai înalt nivel de studii obținut (3)	.449	.228	3.890	1	.049	1.567
Probleme de sănătate			.019	2	.991	
Probleme de sănătate (1)	-19.941	22471.826	.000	1	.999	.000
Pobleme de sănătate (2)	-19.987	22471.826	.000	1	.999	.000
Existența copiilor	.861	.367	5.506	1	.019	2.365
Ocupația_tatălui (1)	1.065	.970	1.207	1	.272	2.902
Ocupația_mamei (1)	-.766	.737	1.080	1	.299	.465
Constanta	24.932	22471.826	.000	1	.999	6.724E10

Notă: R² - 0,250

Numărul de cazuri incluse în analiză - 1108.

Tabelul 2. Regresia logit binară a factorilor determinanți ai tranziției incomplete de la școală la muncă (modelul final)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Vârsta	-.249	.027	85.521	1	.000	.779
Sexul	.561	.159	12.411	1	.000	1.752
Experiența migratorie	.448	.198	5.091	1	.024	1.565
Cel mai înalt nivel de studii obținut			31.705	3	.000	
Cel mai înalt nivel de studii obținut (1)	1.991	.531	14.081	1	.000	7.322
Cel mai înalt nivel de studii obținut (2)	1.098	.244	20.326	1	.000	2.999
Cel mai înalt nivel de studii obținut (3)	.387	.215	3.248	1	.072	1.473
Existența copiilor	.509	.205	6.157	1	.013	1.663
Constanta	5.446	.683	63.640	1	.000	231.872

Notă: R² - 0,220

Cazuri incluse în analiză - 1189

A fost identificată o legătură puternică între sexul respondentului și procesul de tranziție. Femeile tinere sunt mai expuse riscului de a tergiversa procesul de tranziție decât bărbații. Procesul de tranziție se prelungește mai mult în cazul femeilor, datorită diferitelor evenimente de viață ce survin, cum ar fi căsătoria, nașterea copiilor, dar și persistența atitudinilor discriminatorii pe piața forței de muncă - eschivarea patronilor de a angaja femeile tinere cu responsabilități familiale etc. [6].

Experiența migratorie a tinerilor crește riscul tergiversării procesului tranziției de la școală la muncă. Or, tinerii care au întrerupt activitatea lor pe piața internă a muncii și au migrat se află un timp mai îndelungat în procesul de tranziție decât tinerii care nu au migrat.

Nivelul educației determină ulterior succesul profesional al tinerilor. Nivelul mai înalt de studii, în special studii superioare, contribuie la reducerea perioadei de tranziție. Nivelul de studii mai scăzut (studii medii) prezintă un factor care prelungește perioada de tranziție de la școală la muncă.

Factorul demografic, cum ar fi prezența copiilor în familie, este la fel un predictor al tergiversării procesului de tranziție de la școală la muncă, în special pentru femei. Specific pentru Republica Moldova este căsătoria și nașterea copilului la vârstele tinere (vârsta medie a mamei la prima naștere constituie 24,2 ani), astfel, femeile tinere după finisarea studiilor nu reușesc să se integreze pe piața muncii, iar din motive familiale nu sunt nici în sistemul de învățământ, nici pe piața forței de muncă.

Factorii determinanți ai ocupării informale. Ocuparea tinerilor pe piața muncii este una din cele mai importante etape din viața acestora, calitatea primului loc de muncă determină dezvoltarea ulterioară a situației socioprofesionale a tinerilor. Astfel, sectorul – formal sau informal - în care se angajează tinerii capătă o importanță majoră.

Sectorul informal este caracterizat prin oportunități și perspective mai reduse comparativ cu cel formal, cu toate că în unele cazuri poate servi un start pentru angajarea formală ulterioară. În prezent, tinerii din Republica Moldova se caracterizează printr-un nivel înalt al ocupării informale. În ultimul deceniu, deși statistica oficială atestă descreșterea ratei de ocupare informală printre tineri (15-29 ani), aceasta se atestă a fi destul de înaltă: dintre tinerii ocupați pe piața internă a muncii fiecare al treilea practică o muncă informală (Fig. 3). Totodată, potrivit studiilor tematice realizate de BNS, printre tinerii-salariați fiecare al optulea tânăr lucrează doar în baza unei înțelegeri verbale, fără a avea un contract individual de muncă (circa 13%) [12].

Pentru determinarea factorilor ocupării informale au fost create câteva modele de analiză regresională. În primul model au fost incluse toate *variabilele predictor* care au descris cele trei nivele: individual (vârsta, sexul, statutul marital, nivelul de studii obținut, probleme de sănătate, experiența migratorie, codul ISCO¹ pentru ocupația principală), familial (nivelul scăzut al educației parentale, situația financiară a gospodăriei) și comunitar (mediul de reședință) (Tabelul 1). Modelul final a inclus doar *variabilele predictor* statistic semnificative. Pentru identificarea acestora au fost create mai multe modele regresionale prin excluderea treptată (Tabelul 4).

¹ International Standard Classification of Occupation.

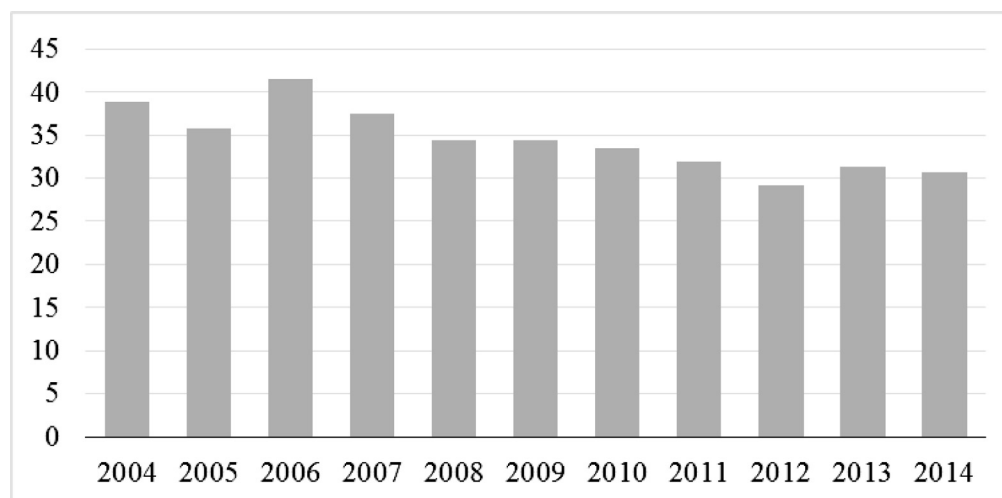

Fig. 3. Rata de ocupare informală în rândul tinerilor (15-29 ani), anii 2004-2014, %

Sursa: BNS, Ancheta forței de muncă 2004-2014.

Tabelul 3. Regresia logit a factorilor determinanți ai ocupării informale (modelul inițial)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Statutul marital			.325	3	.955	
Statutul marital (1)	-.199	.831	.058	1	.810	.819
Statutul marital (2)	-.299	.881	.116	1	.734	.741
Statutul marital (3)	.294	1.459	.041	1	.840	1.341
Vârsta	-.059	.060	.975	1	.323	.943
Situația financiară a gospodăriei			5.270	2	.072	
Situația financiară a gospodăriei (1)	-.098	.744	.017	1	.895	.906
Situația financiară a gospodăriei (2)	-1.008	.653	2.380	1	.123	.365
Educația_tatălui (1)	.031	.483	.004	1	.949	1.032
Educația_mamei (1)	.085	.517	.027	1	.869	1.089
Mediul de reședință	.877	.428	4.202	1	.040	2.404
Sexul	.556	.377	2.166	1	.141	1.743
Experiența migratorie	.525	.397	1.751	1	.186	1.691
Codul ISCO al ocupației principale			27.020	8	.001	
Codul ISCO al ocupației principale (1)	-20.357	8176.492	.000	1	.998	.000
Codul ISCO al ocupației principale (2)	-21.249	6027.854	.000	1	.997	.000
Codul ISCO al ocupației principale (3)	-1.961	.739	7.042	1	.008	.141
Codul ISCO al ocupației principale (4)	-21.391	13345.637	.000	1	.999	.000
Codul ISCO al ocupației principale (5)	-1.209	.483	6.260	1	.012	.299
Codul ISCO al ocupației principale (6)	1.205	.587	4.213	1	.040	3.337
Codul ISCO al ocupației principale (7)	-1.175	.503	5.461	1	.019	.309
Codul ISCO al ocupației principale (8)	-3.090	1.156	7.145	1	.008	.045
Cel mai înalt nivel de studii obținut			1.953	3	.582	
Cel mai înalt nivel de studii obținut (1)	1.489	1.169	1.623	1	.203	4.434
Cel mai înalt nivel de studii obținut (2)	.568	.745	.582	1	.446	1.765
Cel mai înalt nivel de studii obținut (3)	.266	.655	.165	1	.685	1.305
Constanta	.952	2.099	.205	1	.650	2.590

Notă: R^2 - 0,365

Cazuri incluse în analiză - 306.

În cadrul analizei regresionale doar două din variabilele incluse în model au demonstrat o legătură statistic semnificativă înaltă cu ocuparea informală: codul ISCO al ocupației principale și mediul de reședință (*Tabelul 4*).

Tabelul 4. Regresia logit a factorilor determinanți ai ocupării informale (modelul final)

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Mediul de reședință	1.109	.382	8.425	1	.004	3.032
Codul ISCO al ocupației principale			36.068	8	.000	
Codul ISCO al ocupației principale (1)	-21.056	8058.594	.000	1	.998	.000
Codul ISCO al ocupației principale (2)	-21.404	6160.945	.000	1	.997	.000
Codul ISCO al ocupației principale (3)	-2.193	.674	10.580	1	.001	.112
Codul ISCO al ocupației principale (4)	-21.342	13932.630	.000	1	.999	.000
Codul ISCO al ocupației principale (5)	-1.454	.413	12.407	1	.000	.234
Codul ISCO al ocupației principale (6)	.735	.502	2.137	1	.144	2.085
Codul ISCO al ocupației principale (7)	-1.290	.440	8.583	1	.003	.275
Codul ISCO al ocupației principale (8)	-2.998	1.067	7.886	1	.005	.050
Constanta	-.522	.412	1.608	1	.205	.593

Notă: R^2 - 0,338

Cazuri incluse în analiză - 322

De asemenea, separat au fost analizate și alte variabile independente ce formează legături statistice semnificative: experiența migratorie și vârsta (*Tabelul 5* și *Tabelul 6*). Rezultatele analizei demonstrează că vârsta prezintă unul din factorii determinanți ai ocupării informale. Or, creșterea vârstei determină o probabilitate mai mare de transferare a activității tinerilor în sectorul formal.

Tabelul 5. Regresia logit a factorilor determinanți ai ocupării informale (experiența migratorie)

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Experiența migratorie	.668	.291	5.255	1	.022	1.951
Constanta	-1.048	.142	54.433	1	.000	.351

Notă: R^2 - 0,016

Cazuri incluse în analiză - 322.

Tabelul 6. Regresia logit a factorilor determinanți ai ocupării informale (vârsta)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Vârsta	-.113	.032	12.371	1	.000	.893
Constanta	1.737	.750	5.363	1	.021	5.681

Notă: R^2 - 0,039

Cazuri incluse în analiză - 322.

Experiența migratorie este un alt factor de risc de menținere în sectorul informal al ocupării. Astfel, tinerii care au experiență migratorie sunt mult mai dispuși să activeze în sectorul informal decât tinerii care nu au experiență migratorie. Este important să menționăm că un alt factor de risc este determinat de caracterul repetitiv al migrației, migrația de muncă de obicei nu se rezumă la o experiență unică, ci devine o practică repetitivă. Din această cauză, experiența migratorie reduce din experiența de muncă ce ar fi putut să fie acumulată de tineri, aceasta devenind un factor al menținerii ocupării în sectorul formal – o experiență de muncă mai mare reduce angajarea informală [10].

Tinerii din mediul rural sunt mai mult expuși riscului ocupării informale decât tinerii din mediul urban, acest fapt fiind determinat de reducerea semnificativă a sectorului formal în mediul rural, respectiv, reducerea oportunităților pentru tineri de angajare formală. Totodată, o pondere mai ridicată a tinerilor din mediul rural practică migrația de muncă, inclusiv migrația sezonieră, ceea ce, la rândul său, determină preferințele acestora de ocupare informală.

Domeniul de ocupare este un factor important analizat în totalitate, însă dezagregarea pe domenii concrete de activitate în baza codurilor ISCO a demonstrat existența semnificației statistice doar între prima categorie și grupurile de ocupație 4 (lucrători de birou), 6 (muncitori calificați în domeniul agriculturii, pisciculturii, forestier), 8 (asamblori și operatori de mașini) și 9 (ocupații elementare). Astfel, angajarea în aceste sectoare reduce riscul de angajare informală, chiar dacă într-o măsură destul de mică, cea mai scăzută înregistrându-se pentru ocupațiile elementare. Este important să menționăm că angajarea informală în aceste sectoare, cu excepția ultimului, este practic imposibilă.

Tinerețea este perioada oportunităților maxime, în această perioadă se formează capacitățile și abilitățile tinerilor, care ulterior vor face posibilă angajarea profesională a acestora, formarea familiilor și în general a unei vieți așa cum și-o doresc. Anume din această cauză este foarte important ca această perioadă să nu fie perturbată de anumiți factori de risc, care ulterior ar reduce din potențialul tinerilor. Analiza diferitor aspecte ce țin de viața tinerilor (sănătate, educație, ocupație) au făcut posibilă evidențierea unor factori predictorici ce trebuie luați în considerație de organele de resort atunci când se elaborează sau se aprobă legi cu privire la tineri sau la bunăstarea acestora. Or, eliminarea sau reducerea maxim posibilă a acestora va determina succesul integrării sociale a tinerilor.

REFERINȚELE BIBLIOGRAFICE:

1. Aassve, A., Iacovou M. and Mencarini L. Youth poverty and transition to adulthood in Europe. În: *Demographic Research*, 2006, nr.15(2), p. 21-50.
2. Alfieri S. et al. Who are Italian Neets? Trust in institutions, political engagement, willingness to be activated and attitudes toward the future in a group at risk for social exclusion. *Rivista Internazionale di Scienze Sociali. Vita e Pensiero. Pubblicazioni dell'Università Cattolica del Sacro Cuore*. 2015. Vol. 130(3). p. 285-306.
3. Buciuceanu-Vrabie M. Tinerii excluși din educație și ocupare. În: *Creșterea economică în condițiile globalizării*. Ediția a XI-a. Sesiunea științifică dinamica populației și calitatea potențialului uman. Chișinău, 2016, p. 26-34.

4. Bynner J., Parsons S. Social Exclusion and the Transition from School to Work: the Case of Young People Not in Education, Employment, or Training (NEET). În: Journal of Vocational Behavior, 2002, Vol. 60, p. 289-309.
5. Costurile sociale ale neincluziunii sociale ale tinerilor în situații NEET. România, 2009-2014. https://issuu.com/corinapirvulescu/docs/cercetare-de_printat
6. Gagauz O., Buciuceanu-Vrabie M. Rolurile parental & profesional: oportunități de echilibrare pentru femeia contemporană. Chișinău, 2011. 136 p.
7. Gladwell D., Popli G., Tsuchiya A. A Dynamic Analysis of Skill Formation and NEET status. Sheffield Economic Research Paper Series. SERPS No.2015016. The University of Sheffield. 2016. http://www.sheffield.ac.uk/polopoly_fs/1.471636!/file/serps_2015016.pdf
8. Metodological and data infrastructure report on youth. Bremen – InGRID, 2015, p. 65.
9. NEETs. Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe. Eurofound, Luxembourg, 2012. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1254en.pdf
10. Popa A., Lupusor A., Rosca I., Hirose K.M. Hettes, *Informal economy in Republic of Moldova: a comprehensive review*, 2015, http://www.cnpm.md/public/files/Economia_informala_26_03_2015.pdf
11. Statistics on young people neither in employment nor in education or training. Eurostat // http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training#Young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training
12. Tranziția de la școală la muncă. BNS, Chișinău, 2014.
13. Блинова Т.В., Вьяльшина А.А. Молодежь вне сферы образования и занятости: оценка сельско-городских различий. În: Социологические исследования, 2016, №9. http://socis.isras.ru/files/File/2016/2016_9/40-49_Blinova.pdf
14. Варшавская Е. Молодежь, исключенная из сферы занятости и образования, в странах ЕС и России. În: Вопросы статистики, 2015, № 4, p. 40-47.
15. Варшавская Е.Я., Денисенко М.Б. Экономически неактивное население России: численность, динамика, характеристики. În: Социологические исследования, 2015, № 5, p. 42-51.
16. Зудина А.А. «Не работают и не учатся»: NEET-молодежь на рынке труда в России. Препринт WP3/2017/02, Серия WP3. Проблемы рынка труда. Москва: ВШЭ, 2017. 21 с.